

KEMI-NYTT

Nr 4

2008-06-18

Information från Wallenberglaboratoriet, SU/Sahlgrenska

Beställning av lipidanalyser från Wallenberglaboratoriet

Wallenberglaboratoriets lipidanalyser kan beställas som gruppanalyser med analysbeteckningen Wlab 1, Wlab 2, Wlab 3 respektive Wlab 5. De olika grupperna innehåller följande analyser:

Wlab 1

S-Apolipoprotein A1 (ApoA1)
S-Apolipoprotein B (ApoB)
Kvot ApoB/ApoA1
S-Kolesterol
S-Triglycerider
S-LDL-kolesterol
S-HDL-kolesterol

Wlab 2

S-Apolipoprotein A1 (ApoA1)
S-Apolipoprotein B (ApoB)
Kvot ApoB/ApoA1

Wlab 3

Ultracentrifugering, UC

Wlab 5

Lipoprotein(a), Lp(a)

För information kontakta Wallenberglaboratoriet, Lab 16, Specialanalyser, tfn 342 29 60 eller 342 29 34.

Information från Klinisk kemi, SU

Analysen Pt-Blödningstid upphör som analys på jourtid

Blödningstidsbestämning utförs från den 1 juli 2008 enbart dagtid vardagar. Analysen utförs således inte längre på jourtid.

På barn <2 år skall blödningstidsbestämning inte utföras. På barn mellan 2-4 år är blödningstidsbestämning svår genomförbar och svårbedömbart och skall därför undvikas. Om patientansvarig läkare anser att det finns särskilda skäl för blödningstidsbestämning på dessa barn skall det diskuteras med Koagulationsjour (tfn 342 83 77 dagtid och Hematolog-Koagulationsjour via SU telefonväxel på jourtid). Dessutom måste beställaren kontakta Klinisk kemis jourläkare (tfn 342 77 96 dagtid och 0705-46 24 77 jourtid) för att få analysen utförd om det fortfarande är aktuellt efter samtalet med Koagulationsjouren.

Se i övrigt artiklar om blödningstid i Läkartidningen nr 17-18, 2008, sid 1268 och 1278-83.

Laboratoriet för klinisk kemi

Sahlgrenska Universitetssjukhuset, SE – 413 45 Göteborg
Tfn 031 – 342 38 25, fax 031 – 82 84 58

Ny analysmetod för low density lipoproteins (LDL)

Laboratoriet för klinisk kemi har ny analysmetod för LDL. Tidigare var LDL ett beräknat värde enligt Friedewalds formel. Den 30 oktober 2007 infördes en direktmetod för analys av LDL. Den nya metoden kan även mäta vid höga nivåer av LDL och triglycerider. Den nya analysmetoden ger cirka 0,3 mmol/L högre analysresultat, men referensintervallet är oförändrat.

Nya rutiner vid SU/Sahlgrenska för akuta PK(INR) inför eventuella ingrepp

Laboratoriet har sedan den 7 april 2008 nya rutiner för analys av PK(INR) vid SU/Sahlgrenska. Analyskvaliteten på venöst tagna PK(INR) är bättre än vid analys på kapillärt tagna PK(INR). Laboratoriet vill därför minimera analys av kapillära PK(INR). På patienter som kommer till Provtagningscentralen, SU/Sahlgrenska för provtagning av *akuta* PK(INR) kommer vi i fortsättningen att utföra venös provtagning. Svarstiden för venösa PK(INR) är maximalt 2 timmar om provet är akutmärkt. Beställande avdelning kan även själva utföra venös provtagning, akutmärka provet och skicka till laboratoriet.

Påverkan av hematokrit (EVF) vid analys av protrombinkomplex PK(INR) på kapillärt helblod

Vid analys av PK(INR) på kapillärt helblod påverkas analysresultatet vid avvikande hematokritvärden framför allt hos patienter med förhöjt PK(INR)-värde, t ex vid Waranbehandling. Vid EVF <0,35 och >0,50 blir PK(INR) falskt för lågt respektive falskt för högt vilket kan leda till felaktig Warandosering. Patienter med avvikande hematokritvärde bör kontrolleras med analys av PK(INR) i venös plasma.

Patientnära analyser (PNA) i FlexLab

Det laborativa samarbetet mellan Klinisk kemi och vårdavdelningar inom SU kommer att utvidgas med i första hand blodgasanalyser. I samband med detta kommer analyser som utförts vid vårdavdelningar och Akut- och olycksfallsmottagningen, SU/S (AKOM) att förses med kommentaren PNA efter analysnamnet, för att kunna särskiljas från analyser utförda vid laboratoriet för Klinisk kemi, SU. (För Akut- och olycksfallsmottagningens analyser kommer kommentaren AKOM att ersättas med PNA.)

LabBest

Vid beställning av laboratorieanalyser i beställningsprogrammet LabBest skall korrekt provtagningsdatum och tidpunkt anges. Om etiketter till provtagning förbereds dagen innan måste provtagningsdatum/tid i LabBest ändras till det datum och tidpunkt som provet skall tas. Flera analyser har begränsad hållbarhet och vid felaktigt angivet provtagningsdatum/tidpunkt riskerar proverna att kasseras och besvaras med ”Gammalt prov”.

Vid beställning av analyser med remisskrav i LabBest bör anamnes och frågeställning anges.

Nya rekommendationer angående hållbarhet för prov till Erythrocyter, sänkingsreaktion (B-SR)

Rekommendationer angående provhantering för analysen B-SR har ändrats.

B-SR bör analyseras (sättas) inom 4-6 timmar efter provtagning, vilket är särskilt viktigt på prover med förhöjd sänka. Provtagningsstiden bör därför anges på beställningsetiketten.

Se även provtagnings- och provhanteringsanvisningar för B-SR i analyslistan på www.kliniskkemi.se

30 minuters B-SR

Det finns flera leverantörer av provtagningsrör för analys av ”30 minuters sänka” som upphandlats av Regionservice. Varje rörleverantör har sitt eget analysinstrument. Det måste vara korrekt sänkarör till rätt analysinstrument. Laboratoriet för Klinisk kemi inom SU kan endast analysera sänkor som tagits i Vacuetterör 2/1,6 mL med Na-citrat (2 mL rör som drar 1,6 mL blod, artikelnr: 41 63 38 hos depåerna).

Provtagning med venprovtagningsset (Butterflynål)

Vid provtagning med venprovtagningsset (Butterflynål) vill laboratoriet uppmärksamma provtagare på att den luft som finns i slangen kommer att hamna i det vakuumrör som tas först. Detta rör får då automatiskt en mindre blodvolym. Vid provtagning på rör som innehåller vätska som antikoagulationsmedel (citratrör för koagulationsanalyser och SR-rör) krävs en korrekt fyllnadsgrad. Dessa rör kommer att automatiskt bli felfyllda om de tas först. Felfyllda provrör till koagulationsanalyser och SR analyseras inte då förhållandet mellan antikoagulationsmedel och blodvolymen påverkar analysresultaten.

Vid provtagning med venprovtagningsset för koagulationsrör och SR-rör skall alltid ett så kallat ”slaskrör” tas först.

Ordningsföljd för vakuumrör vid venprovtagning

Laboratoriet vill även uppmärksamma provtagare på ordningsföljden för vakuumrör vid provtagning med venpunktion.

Den ordningsföljd som rekommenderas är följande:

Blododling

Citratrör för koagulationsanalyser och SR

Serumrör med eller utan gel

Heparinrör med eller utan gel

EDTA-rör

Glukosrör

Övriga rör

Trombinrör skall alltid tas sist.

Om citratrör för koagulationsutredningar t ex venös trombosutredning, blödningsutredning eller lupusutredning tas som första rör skall alltid ett så kallat ”slaskrör” tas. Slaskrör är inte nödvändigt vid provtagning till rutinkoagulationsanalyser såsom PK och APTT.

Fyllnadsrekommendationer för gelrör till analyser i serum

Rörtillverkarnas fyllnadsrekommendationer är att fyllnaden skall vara $\pm 10\%$ av rekommenderad fyllnadsvolym. Laboratoriet kommer inom kort att ta nya analysinstrument i bruk där gelrör som inte är korrekt fyllda får omhändertas individuellt. Laboratoriet vill därför uppmana provtagare att fylla gelrören korrekt.

Provhantering av serumrör till Klinisk kemi

Serumrör med eller utan gel skall *inte förvaras i kylskåp före centrifugering* bl.a. p.g.a. risk för falskt förhöjda kaliumvärden då kalium läcker ut ur cellerna vid kyla. Läckage av kalium från cellerna vid kyla sker utan att blodkropparna hemolyseras och laboratoriet kan därför inte upptäcka denna felkälla

För ytterligare information kontakta:

Marianne Dahlberg, enhetsöverläkare, tfn 342 62 72, marianne.dahlberg@vgregion.se

Anne-Charlotte Wicktorsson, tekniskt ansvarig, tfn 342 77 01, anne-charlotte.wicktorsson@vgregion.se

Birgitta Green, informatör, tfn 342 40 20, birgitta.gren@vgregion.se

Ingrid Uttberg informatör, tfn 342 40 20, ingrid.uttberg@vgregion.se